

Zpravodajské služby a zpravodajská činnost

Wolters Kluwer

Autoři monografie: Ing. Bc. Luděk Michálek, Ph.D., doc. JUDr. Ladislav Pokorný, Ph.D., prof. Ing. Jozef Stieranka, PhD., JUDr. Michal Marko, PhD., JUDr. Adrián Vaško, PhD.

Autor recenze: prof. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, Ph.D.

Předložený manuskript publikace Zpravodajské služby a zpravodajská činnost je cenným příspěvkem k poznání specifických institucí a jejich aktivit, kterým v českém a slovenském jazykovém prostředí doposud není věnována taková pozornost, jako je tomu v řadě jiných zemí a kulturně-politických oblastí. Lze přivítat, že kolektiv autorů navázal na svoji předchozí činnost na tomto poli, rozvinul ji a aktualizoval o nové poznatky. Publikace přichází v době, kdy je s ohledem na bezpečnostní dění v ČR a v jejím blízkém okolí daná problematika opět vysoce aktuální.

Publikace je členěna logicky a odpovídá i specifickému odbornému zájmu jednotlivých autorů. Začíná vymezením vědeckého zájmu a terminologií v otázkách zpravodajství, následují historický vývoj, charakteristika zpravodajských služeb, popis a analýza zpravodajských služeb České republiky a zpravodajských služeb Slovenské republiky a dále pak stručný přehled nejvýznamnějších zpravodajských služeb ve světě. V následující části se autoři věnují zpravodajské činnosti obecně a specifiky pak zpravodajskému cyklu, zpravodajským zdrojům a oborům, úvodu do kryptologie, zpravodajské analýze a kriminálnímu zpravodajství.

Hlavním přínosem publikace je to, že autorský kolektiv je schopen čtenářům a čtenářkám znalým českého jazyka přehledně zprostředkovat komplexní a aktuální náhled na problematiku zpravodajských služeb, a to z multioborové perspektivy. Sociálně-vědní náhledy jsou vhodně kombinovány s právním náhledem i s náhledy dalších vědních oborů. U zpracování právních otázek je třeba ocenit aktuálnost a inovativní vhléd do citlivých a aktuálních otázek, zvláště pak co se týká využitelnosti zpravodajských informací v trestním řízení. Množství podnětných pasáží lze nalézt i v dalších kapitolách publikace.

Z pohledu recenzenta však mohu upozornit i na to, že pro zvýšení atraktivity a případného edukativního vyznění knihy by bylo vhodné její doplnění o větší množství praktických příkladů z reálného světa zpravodajských služeb a jejich činnosti. Je však samozřejmě možné, že tyto případy si lidé, kteří budou s knihou pracovat, sami aktivně vyhledají. Vzhledem k aktuálnímu dění upozorňuji i na marginálii, kdy soudobá ruská vojenská zpravodajská služba (str. 209) má od roku 2010 používat zkratku GU, ale je skutečností, že v realitě v Rusku i v zahraničí je stále nazývána její tradiční zkratkou GRU a o úpravě názvu se opět uvažuje.

Publikace bude mít široké využití, mimo jiné je vhodná pro příslušníky zpravodajských služeb samotných, ale i pro osoby angažované v dalších složkách bezpečnostních systémů České republiky a Slovenské republiky. Důležitá je i pro politiky a jejich poradce, zvláště pokud se zabývají bezpečnostní problematikou. Pomůže i žurnalistické komunitě, protože v médiích se často objevují o zpravodajských službách nepřesné, zavádějící či zcela mylné informace. Již byl zmíněn i edukativní charakter knihy, která je využitelná ve vysokoškolském studiu.

Publikaci proto mohu jednoznačně doporučit k uveřejnění a věřím, že se setká s příznivým ohlasem ve čtenářské obci.

V Brně, 26. dubna 2021

Miroslav Mareš